

یرواند آبراهامیان

کودقا

۲۸ مرداد، سازمان سیا و ریشه‌های

روابط ایران و امریکا در عصر مدرن

ترجمه محمد ابراهیم فتاحی

ویراست دوم

نشرنی

۷۷۱ (۷۷۱) ۲۷۱

۷۷۱ (۷۷۱) ۲۸۱

..... ۲۹۱

..... (۷۷۱) ۸۹۱

..... ۱۱۲

..... ۱۱۲

..... ۹۲۲

..... ۸۲۲

..... ۲۹۲

..... ۵۷۲

فهرست مطالب

سیاسگزاری ۹

یادداشت ناشر بر ویراست دوم ۱۰

گاهشمار ۱۱

فهرست چهره‌های سرشناس ۱۵

پیشگفتار ۲۵

۱. ملی شدن صنعت نفت ۳۵

 ریشه‌ها ۳۵

 مصدق ۶۴

 مبارزه برای ملی شدن نفت ۸۵

 اعتصاب نفتی ۱۰۴

 نخست‌وزیری مصدق ۱۱۶

۲. مذاکرات انگلیس و ایران ۱۲۵

 کنترل ۱۲۵

 دیوان لاهه (خرداد-تیر ۱۳۳۰) ۱۶۱

 مأموریت هریمن (تیرماه ۱۳۳۰) ۱۶۸

مأموریت استوکس (مردادماه ۱۳۳۰) ۱۷۳
 مأموریت در سازمان ملل متحد و ایالات متحده امریکا (مهر-آبان ۱۳۳۰) ۱۸۰
 مجلس هفدهم ۱۹۰
 قیام ۳۰ تیر ۱۳۳۱ ۱۹۸

۳. کودتا ۲۱۱
 مقدمات کودتا ۲۱۱
 فشارهای اقتصادی ۲۲۶
 نقشه کودتا ۲۳۸
 شورش نافرجام ۲۵۴
 پوشش مطبوعاتی ۲۷۵

۴. میراث کودتا ۲۸۳

کتابشناسی ۳۱۱

نمایه ۳۱۵

سپاسگزاری

کتاب کودتا تازه‌ترین اثر پروفیسور پرواند آبراهامیان نویسنده سرشناس تاریخ ایران معاصر است که با استفاده از تازه‌ترین اسناد موجود، به موضوع کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و تأثیر آن بر روند روابط ایران و امریکا در عصر مدرن پرداخته است. نویسنده، این کتاب را پیش از انتشار متن انگلیسی آن در اختیارم قرار داد و به هنگام برگردان آن از راهنمایی‌های ایشان بهره برده‌ام. آقای آبراهامیان به‌رغم درگیری‌های کاری و فکری فراوان، همیشه همراه بوده و از هیچ مساعدتی دریغ نکرده است.

ضمناً به هنگام برگردان اثر به‌ویژه در بخش تصحیح برخی موارد از همکاری و مشارکت آقای امیرتیمور عطایی دادوی و خانم دکتر فرناز لطیف و نیز آقای احمد بروجردی بهره برده‌ام.

محمدابراهیم فتاحی

زمستان ۱۳۹۱

علیه السلام... سفلیت... در سال ۱۳۳۱... برای اطلاع بد از شرکت نفت بود... در سال ۱۳۳۱ از مصدق خود را به عنوان کارکنان ایران مدت...

برای اطلاع بد از شرکت نفت بود... در سال ۱۳۳۱ از مصدق خود را به عنوان کارکنان ایران مدت...

پیشگفتار

طی سه دهه گذشته، ایالات متحده امریکا و ایران در حلقه‌ای مرگبار گرفتار شده‌اند، به گونه‌ای که دشمنان «خونی» و حتی «ابدی» یکدیگر لقب گرفته‌اند. امریکا مایل است ایران را به عنوان نقطه تلاقی رایش سوم و روسیه استالینی تصویر کند؛ نیرویی «اهریمنی» که برای صدور انقلاب به سراسر خاورمیانه نقشه می‌چیند، رویای بازسازی امپراتوری‌های بزرگ ایرانی را در سر می‌پروراند، و بلندپروازی هسته‌ای اش شامل موشک‌های دوربرد می‌شود که قابلیت حمل سلاح‌های کشتار جمعی را تا مناطق دوردستی مثل اسرائیل، اروپا و حتی امریکای شمالی دارند. امریکا در عین حال کینه‌ای عمیق از ایران به دل دارد، آن هم به خاطر بحران تحقیق‌آمیز گروگان‌گیری در سال‌های ۵۹-۱۳۵۸ که طی آن دانشجویان با حمله به سفارت امریکا در تهران، ۵۵ تن از دیپلمات‌ها را به گروگان گرفتند و آن‌ها را ۴۴۴ روز تمام با شعار طعنه‌آمیز «امریکا هیچ غلطی نمی‌تواند بکند» در اسارت خود داشتند. ایران هم به نوبه خود امریکا را به عنوان یک قدرت استعماری-امپریالیستی جنگ‌افروز - و یا به تعبیر خود «شیطان مستکبر جهان‌خوار» - تصویر می‌کند که مصمم به سلطه بر کل منطقه و همچنین «تغییر رژیم» است؛ چه از طریق بازگرداندن نظم پیشین و چه در صورت امکان، تجزیه